

**การวิเคราะห์เนื้อหาของรายงานข่าวเกี่ยวกับสิทธิเด็กในหนังสือพิมพ์ไทย
ตามแนวคิดของอนุสัญญาสิทธิเด็ก**

นางสาวอุไร สิงห์ใหญ่ลย์พร

สถาบันวิทยบริการ

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์**

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-927-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE CONTENT ANALYSIS OF NEWS REPORTING RELATED TO CHILD RIGHTS
IN THAI NEWSPAPERS ALONG THE PRINCIPLES OF
THE CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD**

Miss Urai Singhpalboonporn

สถาบันวิทยบริการ

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication**

Department of Public Relations

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-927-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เนื้อหารายงานข่าวเกี่ยวกับเด็กในหนังสือพิมพ์ไทยตามแนวคิดของ
อนุสัญญาสิทธิเด็ก

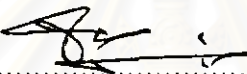
โดย นางสาว อุไร สิงห์ไพบุลย์พร

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

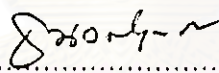
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ จาระไน แกลโกศล)

..... กรรมการ
(ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

อุไร สิงห์ใหญ่ลย์พร : การวิเคราะห์เนื้อหาของการรายงานข่าวเกี่ยวกับสิทธิเด็กในหนังสือพิมพ์ไทย ตามแนวคิดของอนุสัญญาสิทธิเด็ก (CONTENT ANALYSIS OF NEWS REPORTING RELATED TO CHILD RIGHTS IN THAI NEWSPAPERS ALONG THE PRINCIPLES OF THE CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD)

อ. ที่ปรึกษา : รศ. จาระไน แกลโกศล, 131 หน้า, ISBN

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการให้ความสำคัญของการรายงานข่าวเกี่ยวกับสิทธิเด็กของหนังสือพิมพ์ไทย 5 ชื่อฉบับ ได้แก่ไทยรัฐ มติชน บ้านเมือง กรุงเทพธุรกิจ และบางกอกโพสต์ โดยวิเคราะห์จากปริมาณและความถี่ของเนื้อหา ประเภทของข่าว บทความ บทบรรณาธิการและภาพข่าวที่เกี่ยวกับเด็กที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ไทยในช่วงปี 2542 อันเป็นช่วงครบรอบ 10 ปีของอนุสัญญาสิทธิเด็ก และในการวิเคราะห์นี้ได้ศึกษาเปรียบเทียบกับว่าเนื้อหาของข่าวเหล่านั้นเป็นไปในทิศทางบวก กลาง หรือลบต่อสิทธิเด็ก

การวิเคราะห์เนื้อหา นี้ ศึกษาหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน บ้านเมือง กรุงเทพธุรกิจ และบางกอกโพสต์ ทุกฉบับที่ออกจำหน่ายในปี 2542 โดยนับจำนวนชิ้นของข่าวที่เกี่ยวกับเด็กที่ปรากฏในทุกหน้าของหนังสือพิมพ์ แบ่งประเภทของเนื้อหาตามกรอบแนวคิดของสิทธิเด็ก จากนั้นวิเคราะห์การให้ความสำคัญพร้อมกับเปรียบเทียบทิศทางของรายงานข่าวเกี่ยวกับสิทธิเด็ก โดยดูจากตัวแปรคือ ตำแหน่งหน้า การจัดวางข่าวบนหน้า ความยาวของข่าว ลักษณะการพาดหัวข่าว และภาพประกอบข่าว

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างหนังสือพิมพ์ 5 ชื่อฉบับ ในปี 2542 ในด้านความถี่ตลอดปี 2542 ลงข่าวเกี่ยวกับเด็กในปริมาณที่สูงในช่วงต้นปี เพราะเป็นช่วงวันเด็กและการลอบเข้ามหาวิทยาลัย ข่าวสิทธิเด็กที่จะมีชีวิตรอดและสิทธิเพื่อการพัฒนา มีมากกว่าข่าวสิทธิที่จะได้รับการปกป้องและสิทธิที่จะมีส่วนร่วม ข่าวเด็กส่วนใหญ่ถูกจัดไว้ในหน้าอื่นมากกว่าหน้าหนึ่ง ข่าวที่มีภาพประกอบมีไม่ถึงครึ่งหนึ่งของข่าวที่เกี่ยวกับเด็กทั้งหมด ในด้านทิศทางรายงานข่าวเด็กที่เป็นชิ้นข่าวมีแนวโน้มไปในทิศทางลบ บทความและภาพข่าวมีทิศทางเป็นกลางและเป็นบวกมากกว่า และหนังสือพิมพ์ภาษาไทยลงบทบรรณาธิการเกี่ยวกับประเด็นเด็กน้อยมาก คือทั้งปีมีเพียงฉบับละหนึ่งชิ้นเท่านั้น บ้านเมืองไม่มีเลย ในขณะที่บางกอกโพสต์มีมากที่สุดคือ 6 ชิ้น นอกจากนั้นชิ้นข่าว บทความ บทบรรณาธิการและภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ฉบับระบุคำว่า "สิทธิ" หรือ "สิทธิเด็ก" น้อยมาก

ภาควิชา ... ประชาสัมพันธ์.....ลายมือชื่อ นิสิต ..... *อุไร สิงห์ใหญ่ลย์พร*.....
สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *จ.ว.*.....
ปีการศึกษา ....2542.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4185341228 Major : DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD: CHILD RIGHTS/ CHILD RIGHTS NEWS REPORTING

URAI SINGHPAIBOONPORN : CONTENT ANALYSIS OF NEWS REPORTING RELATED TO CHILD RIGHTS IN THAI NEWSPAPERS ALONG THE PRINCIPLES OF THE CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD

THESIS ADVISER: ASSOC.PROF. JARANA GALKOSOL,131 pp. ISBN

This content analysis research is to find out the quantity, the prominence given to, and the direction of news reporting related to child rights in five Thai newspapers, namely, Thai Rath, Matichon, Ban Muang, Krungtheptharakij and Bangkok Post during 1999 which was the 10th anniversary of the UN Convention on the Rights of the Child.

The study analyses content of news items, articles, editorial and photographic news items of the five daily newspapers appear in each page and measures the prominence given to each items by classifying its position, page layout, length, headline and news illustration. All child rights related news items are grouped into clusters according to the principles of the rights of the child to compare the quantity of news items in each rights cluster and its direction whether it is positive, neutral or negative to the child rights.

The results could be concluded that all five daily newspapers under study report news related to child rights by the trend of high quantity and frequency in the first quarter of 1999 which is the period of noticeable annual events such as National Children's Day and the entrance examination season. However, quantity and frequency of news report in Matichon, Krungtheptharakij and Bangkok Post increase during June and July which is in the period of time of major international events such as World Environment Day and International Boy Scouts Conference. The finding also shows higher quantity of news items on child right to life and right to development than items on right to be protected and to participate. Most of the children news items are printed on other pages than the front page. Under half of the overall items have no illustration. On direction of the content, news items on children are more to negative direction while the articles and illustrations are of neutral and positive. All five daily newspapers mention few or not mention at all the word "rights" or "child rights".

ภาควิชา ...ประชาสัมพันธ์..... ลายมือชื่อนิสิต ..... *อุไร สิงห์บุญพร*.....
สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์พัฒนาการ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *(อุไร)*.....
ปีการศึกษา ....2542..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือและกำลังใจจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ จาระไน แกลโคศล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ผู้ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการเก็บข้อมูล การประยุกต์ใช้กรอบแนวคิดและ ทฤษฎีในการทำวิทยานิพนธ์นี้ และขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวัต บุญลือ และ อาจารย์ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำต่างๆ ซึ่งช่วย ให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความหมายและความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยคงไม่สามารถเรียนไปพร้อมๆ กับทำงานอย่างเต็มเวลาได้เต็มที่ หากไม่ได้รับการ สนับสนุนและความเอาใจใส่ คอยติดตามสอบถามความคืบหน้า รวมทั้งให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์จาก ดร. โอฟีเลีย วัลเดคาयाส (Dr. Ofelia Valdecanas) ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาในสาย งานของผู้วิจัย และเป็นผู้มากด้วยประสบการณ์ และเชี่ยวชาญในหลายสาขาวิชารวมทั้งในด้าน การสื่อสารเพื่อระดมพลังสังคมเพื่อเด็กขององค์การยูนิเซฟ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ ที่ได้ประสิทธิประสาทความรู้ และให้ความเป็นกันเองแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อนๆ ร่วมรุ่นทุกท่านที่ช่วยให้การเรียนมีทั้งคุณ ภาพและความเพลิดเพลิน โดยเฉพาะคุณชื่นกมล ทิพยกุลที่คอยใส่ใจส่งข่าวคราวในการเรียนและ การทำรายงาน ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถติดตามการเรียนได้อย่างสม่ำเสมอ และขอขอบคุณเพื่อนๆ และ น้องๆ ทุกคน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิเทศศาสตร์ทุกท่าน ที่เอื้อเพื่อช่วยเหลือในการ ค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายคือครอบครัวและผู้ให้กำเนิดของผู้วิจัย ขอกราบพระคุณแม่ ผู้ให้ชีวิตและให้วัน นี้แก่ลูก แม่ผู้ที่ตัวท่านเองไม่เคยมีปริญญาพ่วงท้าย แต่มีปริญญาแห่งชีวิตที่สอนลูกๆ ทุกคนของแม่ ว่า "สิ่งเดียวที่แม่ให้ลูกติดตัวไปได้ ก็คือการศึกษา จงใช้ปัญญาตัดดวงไปเกิด" และขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนในครอบครัวที่คอยดูแลสารทุกข์สุกดิบในบ้าน ขอขอบคุณผู้ชีวิตที่คอยสนับสนุนเป็นพลังใจ ทำให้ผู้วิจัยมุ่งมั่นเรียนจนสำเร็จโดยปราศจากความกังวล และขออุทิศความดีและประโยชน์อัน เกิดจากวิทยานิพนธ์นี้แก่คุณพ่อ ผู้ซึ่งหากท่านมีชีวิตอยู่จนถึงวันนี้ คงได้ปลื้มกับความสำเร็จ ของลูกในวันนี้ด้วย

อุไร สิงห์ไพบูลย์พร

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	14
ขอบเขตของการวิจัย.....	14
นิยามศัพท์.....	16
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากการวิจัย	18
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
แนวคิดเรื่องบทบาทหนังสือพิมพ์ในฐานะ Gatekeeper	19
แนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดวาระ (Agenda - Setting).....	21
บทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์.....	27
อิทธิพลของหนังสือพิมพ์รายวันที่มีต่อรัฐและสังคม	29
แนวคิดสิทธิเด็ก.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับการรายงานข่าวเด็ก.....	36
การรายงานข่าวเด็กในทางปฏิบัติในประเทศไทย.....	37
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสารด้านเด็กในสื่อมวลชน.....	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 ระเบียบวิธีวิจัย	42
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
สถิติที่ใช้	50
4 ผลการวิจัย.....	51
ข้อมูลเปรียบเทียบของหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับ.....	51
ทิศทางของการรายงานข่าวเกี่ยวกับสิทธิเด็ก.....	70
การให้ความสำคัญของข่าวเด็กในกลุ่มสิทธิต่างๆ	75
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการวิจัย	80
อภิปรายผลการวิจัย.....	88
ข้อเสนอแนะ	93
รายการอ้างอิง	96
ภาคผนวก	102
ภาคผนวก ก	103
ภาคผนวก ข.....	108
ประวัติผู้วิจัย.....	131

สารบัญตาราง

ตารางที่ -	หน้า
1	เปรียบเทียบจำนวนรวมของข่าวเกี่ยวกับสิทธิเด็ก จำแนกตามแต่ละชื่อฉบับ..... 51
2	ปริมาณความถี่ของประเภทของชิ้นข่าวแยกตามรายชื่อฉบับ..... 53
3	ประเภทของเนื้อหาข่าวแบ่งตามกลุ่มสิทธิ 4 ประเภท..... 59
4	เปรียบเทียบแสดงแหล่งข่าวเกี่ยวกับสิทธิเด็กจำแนกตามรายฉบับ..... 61
5	เปรียบเทียบแสดงปริมาณการจัดตำแหน่งข่าวในหน้า น.ส.พ. จำแนกตามชื่อฉบับ..... 63
6	เปรียบเทียบแสดงปริมาณความถี่ของการจัดวางตำแหน่งของชิ้นข่าวบนหน้านั้นๆ จำแนกตามชื่อฉบับ..... 63
7	เปรียบเทียบแสดงปริมาณความถี่ของความยาวของเนื้อหา จำแนกตามชื่อฉบับ..... 64
8	เปรียบเทียบแสดงปริมาณความถี่ของลักษณะการพาดหัวข่าว จำแนกตามชื่อฉบับ..... 65
9	เปรียบเทียบแสดงปริมาณความถี่ของภาพประกอบข่าว จำแนกตามชื่อฉบับ..... 65
10	เปรียบเทียบการให้ความสำคัญต่อชิ้นข่าวโดยดูจากค่า Mean และ Standard Deviation ของตัวบ่งชี้การจัดวางตำแหน่งของข่าว จำแนกตามรายชื่อฉบับ..... 66
11	การปรากฏคำว่า "สิทธิ" หรือ "สิทธิเด็ก" ในข่าว จำแนกตามชื่อฉบับ..... 68
12	เปรียบเทียบจำนวนคำว่า "สิทธิ" หรือ "สิทธิเด็ก" ที่ปรากฏในข่าว..... 68
13	เปรียบเทียบปริมาณความถี่ในการระบุเพศของเด็กในข่าว..... 69
14	ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางของข่าวกับประเภทของเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ..... 71
15	ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางของข่าวกับประเภทของเนื้อหาของหนังสือพิมพ์มติชน..... 72
16	ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางของข่าวกับประเภทของเนื้อหาของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง.... 73
17	ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางของข่าวกับประเภทของเนื้อหา ของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ..... 74
18	ความสัมพันธ์ระหว่างทิศทางของข่าวกับประเภทของเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ บางกอกโพสต์..... 75
19	การให้ความสำคัญ (Prominence) ของข่าวเด็กในกลุ่มสิทธิต่างๆ ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ..... 76
20	การให้ความสำคัญ (Prominence) ของข่าวเด็กในกลุ่มสิทธิต่างๆ ของหนังสือพิมพ์มติชน..... 76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ -	หน้า
21 การให้ความสำคัญ (Prominence) ของชาวเด็กในกลุ่มสิทธิต่างๆ ของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง.....	77
22 การให้ความสำคัญ (Prominence) ของชาวเด็กในกลุ่มสิทธิต่างๆ ของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ	78
23 การให้ความสำคัญ (Prominence) ของชาวเด็กในกลุ่มสิทธิต่างๆ ของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์.....	79

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1	แบบจำลองผู้เฝ้าประตูของ ดี.เอ็ม.ไวท์ 20
2	แบบจำลองการกำหนดวาระของ แมคคอมบ์ส และ ฮอว์..... 24
3	แบบจำลองการสื่อสารเพื่อสิทธิเด็ก..... 41
4	จำนวนรวมของข่าวเกี่ยวกับสิทธิเด็กจำแนกตามแต่ละชื่อฉบับ 52
5	ประเภทของเนื้อหาข่าวแยกตามรายชื่อฉบับ 53
6	ประเภทของข่าวแยกตามรายเดือนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 54
7	ประเภทของข่าวแยกตามรายเดือนของหนังสือพิมพ์มติชน 55
8	ประเภทของข่าวแยกตามรายเดือนของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง 56
9	ประเภทของข่าวแยกตามรายเดือนของหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ..... 57
10	ประเภทของข่าวแยกตามรายเดือนของหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์..... 58
11	ทิศทางการรายงานข่าวสิทธิเด็กของหนังสือพิมพ์ 70

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย